

İSTANBUL JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NDAN

mektup 3

ANKARA'DA, GENEL KURUL ÖNCESİNDE YÖNETMELİKLER ÇALIŞTAYI YAPILDI

Odamız merkez yönetimi 8-9 Mart günleri Ankara'da, Genel Kurul öncesinde Oda Yönetmeliklerinde istenen değişikliklerin tartışıldığı bir Çalıştay düzenledi. Odamızın hemen bütün yerel örgütleriyle birlikte Şubemiz de bu Çalıştay'da yer alıp üyelerimizin görüş ve önerilerini anlattı.

Çalıştay'da, Merkez Yönetimi'nin hazırladığı değişiklik önerilerinin yanında Şube ve İl Temsilcilikleri'nin önerileri de alabildiğine tartışıldı. Tartışmalarda ağırlıklı olarak,

- Oda'mızın mesleki denetimlerinin Bayındırlık Bakanlığı'nın ve Belediyelerin sorumlulukları yüklenilerek yapılması;
- Denetimlerde Sözleşme ve Fatura sunulması;
- Denetimin işin yapıldığı yerde mi, tescilin olduğu yerde mi yapılması gerektiği;
- Asgari Ücret Cetveli'ne uymann zorunlu tutulması;
- Tescil ve Tescil Yenileme'de istenen belgeler;
- Serbest meslek ürününün mü, yoksa serbest meslek hizmeti veren Jeoloji Mühendisi'nin mi denetlenmesinin gerektiği;
- Uzmanlık ve yetkinlik;
- Hizmet alanlarının yeniden tanımlanması;
- Burs Yönetmeliği

konuları görüşüldü. JMO Merkez Yönetimi bu görüşmelerden çıkarılan sonuçlara göre Genel Kurul'a kendi değişiklik önerilerini getirecek. Bunlar, hemen bütünü ile Şubemizce de benimsenebilir görünen öneriler. Ancak, Şubemizce yapılması gerektiği düşünülen ve Genel Merkez Yönetimi'nin Genel Kurul'a taşımayacağı değişiklikler için de delegelerimizin girişimde bulunması gerekecek

ŞUBEMİZİN

"MERKEZ GENEL KURUL DELEGELERİ"

15 MART CUMARTESİ GÜNÜ YİNE TOPLANACAK

Odamızın Olağan Genel Kurulu Mart ayı sonunda Ankara'da toplanacak. Şubemize kayıtlı üyeler bu Genel Kurul'da 100 delege ile, GK üyelerinin yaklaşık %15'i kadarıyla, temsil edilecek. Oda delegelerinin genel kurullara ilgi düzeyleri de göz önüne alındığında Şube üyelerimizin görüşlerinin yalnızca kendi delegeleriyle bile Genel Kurul kararlarında ağırlık kazanması olanaklı. Bu nedenle, Genel Kurul öncesinde Şubemizde delegelerimizle bir dizi toplantı yapmaya karar verilmişti. Son Şube Genel Kurulu'nda seçilmiş olan 100 delegemiz ve yedekleri ile iletişime başlandı ve ilk toplantı çağrımıza da delegelerimizin üçte biri katıldı. İkinci toplantı 15 Mart Cumartesi günü saat 11.00'de yapılacak. Dileğimiz Genel Kurul'a en yüksek katılım sağlamak; gündeme gelebilecek konularda hazırlıklı ve donanımlı olmak; katılmayacak delegelerimizin yerine yedeklerinin katılımını sağlamak.

İlk toplantımız bu açıdan verimli oldu. Yönetmelikler ve uygulamaları, Asgari Ücret Cetveli, Mesleki Denetim Görevlileri Yönerge hazırlığı, katılım yolculuk ve konaklamayla ilgili çalışmalar, Şubeleşme ile ilgili olarak gündeme gelebilecek olası öneriler, Odamızın yapısal dönüşümü ile ilgili öneriler üzerinde konuşuldu.

Yoplantı çağrımıza katılan delegelerimize teşekkür eder, 15 Mart toplantısına bütün delegelerin katılımını bekleriz.

JMO Serbest Jeoloji Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetlerinin denetlenmesi Mesleki Denetim Görevlileri Yönerge Taslağı Konusunda İstanbul Şube Yönetiminin Görüşü

Bilindiği gibi Odamızın mesleki hizmetlerin denetimini düzenleyen SJMMH Yönetmeliği 1,5 yıldır uygulamada. Bu Yönetmelikle getirilen düzenlemeler çok tartışıldı ve tartışılıyor. Ne yazık ki, mesleki denetim uygulamalarında bütün Oda organlarında aynı biçimi ile uygulanan ortak bir düzen kurulamadı. Şube ve İl Temsilciliklerinin farklı uygulamaları var. JMO MYK bu yakınmalara bir çözüm olacağını düşünerek bir "Mesleki Denetim Görevlileri Yönergesi" taslağı hazırladı ve alt birimlerin görüşlerini topluyor.

Yönerge, Şubemiz YK'nda da tartışıldı. Ne yazık ki edindiğimiz

ortak izlenim bu taslak yürürlüğe sokulursa, bugüne kadarki yakınmalar birçok kere artacak.

Metin Genel Kurul kararı ve Resmi Gazete'de yayınlanması gerekmeden kolayca değiştirilebilsin diye bir Yönerge olarak hazırlanmış.

Bu Yönerge Taslağı incelendiğinde, SJMMH Yönetmeliğinin tartışmalara neden olan sorunların giderilmesine değil, daha da karmaşıklaştırılmasına neden olacağı anlaşılıyor.

SJMMH Yönetmeliği, mesleki ürünlerin denetimini geçerli yasa, yönetmelik, standart ve odanın şekil kurallarına göre incelenebileceğini ve raporun teknik içeriği ile ilgili sorumluluğun SJM'nin olduğunu söylerken; Yönerge, inceleme ve denetimin "teknik içerik, geçerlilik süresi(?) ve belirlenen parametrelerin doğruluğu" yönünden yapılması kuralını getirmeye kalkıyor.

Bunu bir de, Yönetmelik'te yer almayan "arazi denetimi" kavramıyla pekiştirmeye kalkan Yönerge, arazi denetimini düzenli yapılan bir denetim değil, şikayet ya da Oda Organlarının kararıyla uygulanan bir denetim biçimi olarak önerse de; bugün bile bazı temsilciliklerde bu denetim biçiminin

İSTANBUL JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NDAN

mektup 3

kuyu derinliğinin ölçümüne varacak sistemli bir denetim durumuna getirilmiş olması, Yönerge'nin önerdiği yaklaşımın varacağı yeri göstermekte.

Bu tür bir denetim anlayışı Oda içinde çok tipik bir bürokratik hegemonya alanı yaratacak gibi görünüyor. Yönergenin bu kast için özel ödemeler, yolluklar ve gider karşılamalar düşünülmüş olması; buna karşılık, arazi denetiminin soyut anlatımlarla yalnızca "objektiflik ve etik kurallara riayet esas"ına göre yürütüleceğini anımsatmakla yetinmiş olması dikkat çekici.

Yönerge, Yönetmeliğin getirdiği denetim alanı ve yaklaşımlarını genişleten bu taşkınlığının dışında da ciddi zaafılar öneriyor.

Bunların başında, MDG'nin taşınması gereken nitelikler ve görevlendiriliş ve görevden alışı yöntemlerinin öznelliği geliyor. MDG'de aranan özelliklerden somut ve ölçülebilir olanları zaten denetim yeteneğinin belirlenebilmesi açısından hiçbir önem taşımıyor. *En az 5 yıldır Oda üyesi olması, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Onur Kurulu veya TMMOB Yüksek Onur Kurulu tarafından onanmış cezası bulunmaması, Oda tarafından açılıp aleyhine sonuçlanan dava ve icra takibi bulunmaması, yüz kırtarıcı bir suçtan hüküm giymemiş olması ve Oda'ya ödentii borcu olmaması,* denetimi yapabilme yeteneklerini etkilemiyor.

Etkileyebilecek konularda ise somut ölçütler yok: "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında ya da özel sektörde, denetlenecek konu ile ilgili alanda en az 5 yıl çalışmak, konu ile ilgili alanda yayını, bildirisini veya raporu olduğunu belgelemek; Odanın veya Üniversitelerin denetlenecek konu ile ilgili alanda açtığı meslek içi eğitim kursuna katılmak; İlgili yasa, yönetmelik ve

genelgeleri takip etme, yorumlama ve analizlerini yapabilme yeterliliğine sahip olmak; Sözlü ve yazılı iletişimde etkin, ikna ve ifade edebilme yeteneğine sahip olmak; Mesleki etik kurallarına uymak; Modern mühendislik donanımlarına hakim, problem çözme becerisine sahip, proje tasarlama, geliştirme yetisi olmak" hep soyut nitelikler. Bunların nasıl ölçülebileceği üzerine bir araç ya da kural getirilmiyor, Yönerge'de. Bu kurallara uyduğu üzerinde görüş birliği oluşabilecek tek bir kişi bulmak; ya da, tek bir kişinin bile bu kurallara uymadığı konusunda görüş birliğini sağlamak olanaklı mı?

Hem de, MDG'nin denetimin yapılacağı alt alandaki Oda Organı, Şube ya da Temsilcilik Yönetim Kurulu tarafından belirlenip görevlendirileceği göz önüne alındığında, yaratılacak alanın bütünü ile öznel, tartışılacak ve haksızlıklara neden olacak bir düzene konu olacağı apaçık. MDG'ni seçecek olanlar, nitelikleri gözetilmeden ve seçimle gelmiş olan kurullar. Yapacakları görevlendirmede de bir sınav, bir yarışma, bir yetkin kurula danışma süreci yok. Görevden almaya ilişkin esaslarda da aynı belirsizlik öneriliyor.

Yönerge'nin üstünkörü geçiştirdiği bir konu da, kurulmasına karar verilen MDK (Mesleki Denetim Komisyonu). Bu kurulun adı var. Ama, başka hiçbir şey yok.

Özetle, önerilen Yönerge taslağı tartışılan uygulamalara düzen ve düzeltme getirmek bir yana, karmaşayı pekiştirmeye yarayacak bir metin niteliğindedir.

JMO İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu

Değerli meslektaşımız Ali Çakmakoglu (İzmir) Odamızın bu ay sonu yapılacak Kurultayında 9 karikatürünü sergileyecek. Yine büyük ilgi ve beğeni ile karşılanması beklenen bu sergide yer alacak olan ve mesleki denetim uygulamalarına ilişkin bir çalışmasını sizinle paylaşmamıza izin vermesine çok teşekkür ederiz.

İSTANBUL JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NDAN

mektup 3

Değerli Üyelerimiz

Bu mektup sizlere haftada bir ve yalnızca elektronik ortamda ulaştırılacak. Mektubu, elimizde mail adresi olan üyelerimiz ve kurumlara gönderiyoruz.

Kendisine mektup ulaşmayan üyelerimizin bize adres bildirmelerini ve elektronik haberleşmeden yararlanamayan bildikleri üyelere basılı birer kopyayı iletmelerini bekleriz. Daha yaygın bir haberleşme için katkılarınızı bekliyoruz.

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN BÜTÜN UYARILARINA KARŞIN EDİRNE'DE SU VE KANALİZASYON HİZMETLERİ ÖZELEŞTİRİLDİ VE İŞİN SUYU ÇIKTI

Uzun bir süredir Edirne Belediye Başkanlığı tarafından içme ve kullanma suyu ile kanalizasyon hizmetlerinin özelleştirileceği konusunda haberler alınıyordu. Bu doğrultuda açılan bir ihale, ihale evraklarındaki çelişkiler ve göze batan yetersizlikler gerekçe gösterilerek iptal edilmişti. Sonunda Şubat ayı içinde bu ihale yapıldı ve Edirne halkını yakından ilgilendiren bu hizmetler teklif veren **tek** firmaya devredildi.

Odamızın olduğu gibi Şube Yönetimimizin de büyük bir duyarlılıkla izlediği su kaynaklarının ticarileştirilmesi, özelleştirilmesi çalışmalarının yeni bir örneği olduğu kuşkusuz olan bu gelişme Şubemizce de önemsenmektedir.

Edirne'deki sivil toplum örgütleri büyük çoğunlukla bu özelleştirmeye karşı tepki göstermekte idi. Tabip Odası, DİSK, Kent Konseyi, ve öteki örgütlerin öncülüğünde bir "Su Yaşamdır Platformu" kuruldu. Başlangıçta 20 kadar örgütün katıldığı bu platforma destek veren kuruluşların sayısı son günlerde 50'ye yaklaştı. Bu tepki ve eleştirilere duyarsız kalan medya, şimdi bu ihale ve başka işlemlerdeki yolsuzluk iddialarıyla sorgulanan Belediye Başkanı'nın haber ve görüntüleri ile çalkalanıyor.

Oysa önemli olan, yaşamın her alanında dayatılan özelleştirmeler ve talana karşı çıkılıp çıkılmadığı. Şubemiz suyun en temel bir insan hakkı olduğu ve özelleştirilmemesini, ticarileştirilmemesini savunuyor.

Edirne'deki gelişmeleri daha doğru bir pencereden izleyebilmek için Tahir Öngür'ün 24 Eylül 2007 tarihinde yaptığı bir sunumun bazı bölümleri aşağıya alıntılanmıştır.

SU İNSAN HAKKIDIR; MAL DEĞİL

İnsan bedeninin %60-70'ini oluşturan su insanlığın bugünü ve yakın geleceğindeki en büyük sorunlardan birini de oluşturuyor. Bu sorun Kapitalizmin başarısızlığını, küresel kapitalizmin çıkmazını ve emperyalizmin yıkıcılığını en iyi örnekleyen konulardan da biri.

SU VE KANALİZASYON HİZMETLERİNDE ÖZELLEŞTİRMELER, SUYUN EMTİA'LAŞTIRILMASI VE DİRENİŞLER

GATT, DTÖ, DB, IMF ve NAFTA gibi örgütlere göre su da bir mal, emtia, alınır-satılır bir kaynak. Bu örgütler şimdi bütün dünya ülkelerine, suyun ticarileştirilmesi, bu pazarın serbestleştirilmesi ve özelleştirilmesi için baskı yapıyor. Bu baskılarla özelleştirmelerde 3 model izleniyor: 1) var olan bütün alt yapının özel şirketlere satılması; 2) uzun süreli kiralamalar; ve 3) şirketlerin belli bir ücret karşılığında işletme görevini yüklenmesi.

Su konusundaki en önemli tehdit DTÖ anlaşmasının XI. Madde'sindeki, her türlü bir paragraf. Buna göre, çevre koruma gerekçesiyle bile su dışsattırma getirilecek her türlü kısıtlama korumacılık olarak ele alınabilecek. Bu doğrultuda, DTÖ'nün verdiği iki karar çok tipik. Asya deniz kaplumbağalarını karides ağlarından ve yunusları da tarama ağlarından korumaya yönelik bir ABD Yasası DTÖ tarafından yargılandı; ve Endonezya, ham tomruk dışsattırma koyduğu kısıtlamaları kaldırmaya zorlandı. Yani ülkeler kendi kaynaklarını koruyamaz duruma düşürüldü.

IMF'nin yardım (!) ettiği 40 ülke ile ilgili olarak yapılan rastgele bir araştırmayla 12 ülkeye yardım koşulları arasında suyun özelleştirilmesinin de bulunduğu belirlenmiş. Bunların çoğu da Afrika'nın en yoksul, en borçlu ve IMF dayatmalarına en açık ülkeleri. En hoşu da bunun yoksullukla savaş fonundan borçlandırmalarla ilgili oluşu. Halkın %20'sinin temiz suya zaten ulaşamadığı bir ada ülkesi olan Sao Tomo ve Principe'ye de dayatılan bir koşullu su hizmetlerinin özelleştirilmesi. Dünya Bankası'nın Gana'ya dayattığı su fiyatlarının maliyetlerin üzerinde tutulması zorlamasının daha çok insanın temiz sudan yararlanamamasına neden olduğu da bildiriliyor.

Bu baskılar çokuluslu şirketlerin dünya çapındaki talanına yol açmaya yönelik. Bu sürecin başlangıcında 3 Avrupa şirketi su pazarını parsellemişti: Suez, Vivendi ve RWE. Bunlar üçüncü dünya ülkelerinde kentlerin su ve kanalizasyon işlerinin özelleştirilmesinden aslan payını aldı ve alıyor. Ayrıca, General Elektrik Dünya Bankası desteği ile bu pazara girerken Soros ta enerji ve su hizmetlerinin özelleştirilmesi için "Küresel Güç Vakfı" eliyle milyonlarca dolar harcıyor. Suez ve Vivendi 2001 yılında tüm kıtalarda 233 milyon müşteriden 22 milyar dolar kazanıyordu. Bu iki şirket 2001'de küresel 500 şirket içinde 51. ve 99. sırayı almış. Vivendi 2002'den beri Veolia olarak biliniyor. 1850'de kurulmuş ve skandallar ve rüşvetlerle ünlü. 2003'te su işinden 11,34 milyar € kazanmış ve bunun %56'sını Fransa dışında becermiş. 70 ülkede 5000 kadar sözleşmeyle çalışıyor ve 77.700 çalışanı var. Suez de, Süveyş Kanalını inşa eden kuruluş ve eski adı Lyonnaisse des Eaux. Dünyada 205

İSTANBUL JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NDAN

mektup 3

milyon kişiye ve 485.000 endüstriyel müşteriye su ve kanalizasyon hizmeti satıyor. Hergün 3000 belediyeye su satıyor Suez. Çalışmasının %75'ini AB'de %25'ini 27 ülkede yapıyor.

RWE 1989'da Thames Water'ı 10 milyar dolara alarak büyüştü. Bunun yanında American Waters da aldığı su şirketlerindendi. Böylece öbürlerinin ardından üçüncü su devi oldu. Yapısındaki Thames'in geçmişi de skandallarla dolu. İngiltere'de çevreyi kirlettiği için sayısız ceza alan bu şirket Avustralya Adelaide'deki özelleştirmede de çok tartışıldı. Su sektöründe 20.000 çalışanı var. 46 ülkede 70 milyon müşterisi olduğu söyleniyor.

Nestle de, su sektörünün devleri arasında. Nestle çocuk ölümlerine neden olan mamalarla, yarattığı çevre kirliliklerinden ötürü uğradığı cezalarla, işçilerinin sendika önderlerinin öldürülmesiyle, vb ünlü.

Su özelleştirmeleri kuzey ya da güney yarıküredeki, gelişmiş ya da geri bırakılmış olsun hangi ülkede uygulanmışsa gerilim ve çatışmalara neden oldu. Dünyanın 400 büyük kenti ile ilgili bir araştırmada suyunu özelleştirmiş olan kentlerin yarısında büyük sorunlar yaşandığını, çoğunda bu işletme sözleşmelerinin iptal edildiğini; ama, su fiyatlarının da çok arttığını gösterdi.

Özelleştirmelerin bu başarısızlığı küreselleşmeyi düşüncüyü sıkıntıya sokunca hükümetlerin bu girişimleri daha çok desteklemesi istenir oldu. Bu destek en çok DB'ndan geldi. Ancak, halen dünya kentlerinin %90'ından çoğuna su ve kanalizasyon hizmeti sağlayan kamu kurumlarına DB'nin bir yardımı yok.

Su özelleştirme savaşlarından tipik bir örnek Buenos Aires'ininki. Suez 1992'de alt şirketi olan Aguaz Argentinas eli ile bu kentin özelleştirilen su ve kanalizasyon sisteminin işletmesini üstlendi ve 1 milyar dolar yatırım yapma sözü verdi. Kamu kaynak sıkıntısı içinde, yeni yatırım yapamıyor ve bu şirket yeni yatırımlar yaparak sistemi genişletecek ve iyileştirecek, böylelikle maliyetler düşecek ve su ucuzlayacak deniyordu. Suez'in özelleştirme deneyinin gerektirdiği 1 milyar doların %97'sini DB, IMF ve başka küçük bankalar karşıladı. Kendi cebinden yalnızca 35 milyon dolar harcayan Suez, bu altyapının genişletilmesini başaramadı; ama, yine de 90'ların ortasında kârını %25'te tutmayı başardı. 2005 yılında Arjantin Devlet Başkanı Nestor Kirchner şirketi utanmazlıkla suçladı ve daha fazla fiyat artırımına göz yumulamayacağını açıkladı. Sonunda Suez buradan geri çekildi. Buna, Santa Fe bölgesindeki 15 kent de katıldı. Benzer deneyimler Johannesburg, Yeni Delhi, Manila ve en ünlüsü Bolivya Cochacamba'da yaşandı.

Cochacamba'da Dünya Bankası başka bir amaçla vereceği 25 milyon dolar yardımı su hizmetlerinin özelleştirilmesi koşuluna bağlayınca Bolivya hükümeti işletmeyi tek teklif veren olan Bechtel(ABD)-Montediso(İtalya)-Abengoa(İspanya) ortak girişimine, Aguas del Tunari'ye devir etti. İşletme %43'lük büyük fiyat artışları yapınca ve yeni bir yasadan yararlanıp hizmet alanı içindeki topraklarda kendi suyunu çıkaranları engelleince, 2000 yılı Nisan ayında "Coordinadora" adlı tarım sendikasının öncülüğündeki halkın ayaklanması ve onları meslek örgütleri (PUMA)'nın da desteklemesi üzerine işletmeyi terk etmek zorunda kaldı. Giderken bütün kayıtları ve kilit personeli de götürdü. Yeniden Belediye'ye devredilen SEMAPA işletmesi Coordinadora eli ile ve PUMA'nın desteğiyle demokratikleştirildi ve artık başta yoksullar olmak üzere herkese su sağlanabilmeye başlandı. Halk şimdi Semapa'nın yönetim kurulundaki 7 üyenin 3'ünü seçimle belirliyor. Ama, işletme finans kaynaklarından yararlanamıyor. Politikacılar projeyi baltalamaya çalışıyor.

Arjantin Tucumun bölgesinde Vivendi de benzer şekilde tasını tarağını toplayıp kaçmak zorunda kaldı.

Suyun özelleştirilmesine karşı direnişlerin sayısız örnekleri var. Bolivya El Alto'da da hükümet halkın protestolarından sonra 7

yıllık bir özelleştirme denemesinin ardından Fransız su tekelci Suez'in sözleşmesine son verdi. Bu süre içinde Suez %13 geri dönüş sağladı, ama kentin 800.000 kişilik nüfusunun büyük bölümü su alamadı. Suez kovulduktan sonra halkın katılımıyla yerel bir işletme kuruldu. Alman GTZ kuruluşu ise işletme yönetimi Suez'de kalmadıkça bu yeni işletmeye borç vermiyor.

Hindistan Kerala'da kadınların Coca Cola'ya direnişi ve buradaki fabrikanın kapatılmasını sağlaması da anımsanması gereken bir süreç.

Ayrıca, dünyanın her yerinde bu girişimleri desteklemek ve yaşatmaya yönelik olarak, Amerika kıtalarındaki Red Vida, Fransa'daki ACME, yine Fransa'daki France Liberte Coalition, İngiliz World Development Movement gibi örgütler kuruldu

"Sözde kamu" kurumlarının yetersizliği ve başarısızlığına karşı da son yıllarda daha katılımcı, daha demokratik ve daha başarılı örnekler denenmeye başlandı. Porto Alegre ve bir çok başka Brezilya kentinde su sağlayan kurumların kararları ve bütçeleri su tüketicileri tarafından denetlenir ve yönlendirilir oldu. Şimdi artık Porto Alegre halkının %99,5'una temiz su ulaşabiliyor. Su fiyatlarında yoksulluğa göre bir basamaklandırma yapılmış. Yaratılan artı değer doğrudan doğruya su şebekesinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesine harcanıyor. Porto Alegre'dekine benzer uygulamalar Brezilya'nın Recife, Caxias de Sul, Santo Andre, Jacarei ve Piracicaba kentlerinde de deniyor. Yalnızca Porto Alegre ve Recife'de 1 milyondan çok insan bundan yararlanıyor. Porto Alegre'deki başarılı deneme kent yönetimindeki İşçi Partisi'nin iktidarı sırasında başarılı olmuş olsa da, sonradan gelen hükümet te buna henüz dokunamadı. Şimdi Brezilya'da yeni bir su ve hijyen yasası hazırlanıyor ve böylesi işletmelere kamu yardımı ve bu tür işletmelerin yaygınlaşma yolu açılacak.

Arjantin Santa Fe'de de Suez'in bir şirketiyle olan sözleşme feshi edildiğinde yeni bir devlet kuruluşu ASSA 1,8 milyon kişinin yaşadığı bölgeye su vermeye başladı. Şimdi ASSA'nın Suez'den daha verimli olması için yapılabilecekler tartışılıyor.

Venezuela'da 1999'dan beri farklı bir yol deniyor. Suyun gereksinildiği yoksul mahallelerdeki halk planma ve yapma da katılıyor. Yerel toplum, su işletmesi ve yerel yönetimlerin oluşturduğu bir konsey eli ile, gereksinimi belirliyor, planlamayı yapıyor ve kaynak buluyor. Beş yıl içinde ülkenin bütün bölgelerinde bu model benimsendi. Daha alınacak çok yol olmakla birlikte su şebekelerinin kapsamı 1998'deki %81,2'den 2003'te %89,3'e çıktı. Aynı dönemde atık su sisteminin kapsayıcılığı da %63,8'den %71,7'ye yükseldi. Katılımcı yönetim tarzı tüketicilerin kaynağa daha bir sahiplenerek ve koruyarak yaklaşmalarına da neden oldu. Chavez hükümeti bunu sonuna kadar destekliyor. Bu denemeler yaygınlaşıyor. Örneğin, Avrupa'da bile, Güney İtalya'daki Abruzzo bölgesindeki kötü yönetilen kamu işletmesinin özelleştirilmesine karşı çıkan sivil toplum örgütleri, Porto Alegre deneyimine benzer bir girişimle işletmeyi devir aldı.

2005'te yapılan bir çalışmaya göre dünyanın 408 büyük kentinin %88'inde su işletmeleri kamu kuruluşlarının elinde. Şimdi bunlarda kamu kurumu-kamu ortaklığı modelleri denenir oldu. Johannesburg'da Harrismith su işletmesi kamu desteği ile, halkın katılımıyla sorunlarını çözmeye başladı. Endonezya'daki Solo kentindeki su işletmesi tüketicilerin denetiminde hem başarılı, hem korumacı ve hem de kârlı bir işletme olarak örnek gösteriliyor. Komşu Malezya'da da özelleştirmelere karşı kamu katılımı Penang kenti deneyinin başarısı örnek gösteriliyor. Hükümet bunu desteklemese de Sarawak bölge yönetimi özelleştirmelere karşı kamu-halk ortaklığını destekliyor.

Hindistan Tamil Nadu'da da böylesi bir deneyim yaşanıyor. 2004-5 arasında varolan sistem oldukça iyileştirildi ve aynı bütçe ile eskisinden %10 daha çok aileye su sağlandı. Her yıl aynı bütçe ile 400.000 kişiye daha su sağlanması programlandı.

İSTANBUL JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NDAN

mektup 3

Güney Afrika, Cape Town'da da benzer bir uygulamaya geçildi.

Özelleştirmelerin ilk kurbanı emekçiler oldu. İngiltere'de özelleştirilen işletmelerden çalışanların %25'i olan toplam 100.000 kişi atıldı. Orta Avrupa'daki yedi kentte çalışanların %30'u işsiz kaldı. Avustralya Sidney'de de özelleştirme sonrasında binlerce kişi işinden oldu.

Özelleştirme sonrası fiyatların yükseltilmesi şebekeden ayrılanların artmasına da neden oldu. İngilterede bu oran %50'ye ulaştı. Su ve kanalizasyon faturaları 1989-1995 arasında %67 artınca, borçlarını ödeyemeyenlerin suyunun kesilmesi de %177 arttı. Johannesburg'ta da örneğin 2002'nin yalnızca ilk yarısında borçlarını ödeyemeyen 100.000 kişinin suyu kesildi. Tüm Güney Afrika'da suyu kesilenlerin sayısının 10 milyonu bulunduğu öngörülmüyor. 2003-2004 yılında yapılan fiyat artışları yoksul toplumlar için %30 artırılmışken, zengin semtlerde artış %10 düzeyinde. Johannesburg'taki tepki ve direnişlerin bir nedeni de sayaçlar için peşin alınan yüksek ücretler.

Büyük şirketler ise kendileri açısından olumsuz sonuç veren bu deneyimlerden sonra stratejilerini değiştirip kuzey yarıkürede ABD, Japonya, Çin, Rusya ve Avrupa'daki gelişmiş ülkelerin kentlerindeki işletmeleri yüklenme yolunu seçti.

ABD'nde halen %85'i kamu elinde olan su hizmetlerinin %70'ini, 10 yıl içinde ele geçirmeyi planlıyor bu şirketler. Vivendi, Suez ve RWE atak davranıp U.S. Filter, United Water, and American Water Works gibi önde gelen ABD su şirketlerini bünyelerine kattı.

SUYUN MAL'A DÖNÜŞMESİ

Gana kırsal kesimi halkının yalnız ve ancak %36'sı temiz sudan ve %11'i kanalizasyondan yararlanabiliyor. Su başkent Akra'da da kıt. DB'nin zorladığı piyasa fiyatları uygulansa kent emekçilerinin yaşadığı Medina bölgesinde yaşayan bir aile günde kullanacağı 10 tenekte su için 3000 cedi para ödemek zorunda kalacak. Aylık en düşük maaş ise 7000 cedi! IMF baskısı ile su hizmetlerini özelleştirmeye razı olan Gana Hükümeti çokuluslu şirketlerin 350 milyon dolar yatırım yapmasını beklerken ihale şartnameleri 3 kez değiştirilip bu önce 70 ve sonunda da 30 milyon dolara indirilmiş. Özelleştirme başladığından beri ise su fiyatı 0,10 USD/m³'ten 0,75 USD/m³'e yükselmiş durumda.

Bu uygulamalara tepkiler Gana'da olduğu gibi G Afrika Cumhuriyetinde de yaygınlaşıyor. DB ve IMF zorlamaları Angola, Benin, Gine Bisau, Nijer, Ruvanda, Sao Tome, Senegal ve Tanzanya'ya da yönelmiş durumda.

İngiltere'de yapılan bir araştırma özelleştirme başladıktan sonra 1989 ile 1995 arasında su fiyatının %106 ve şirketlerin kazançlarının da %692 arttığını ortaya koyuyor.

Dünya Bankası Filipinler Manila'yı iki bölgeye ayırıp birinin Bechtel'e ve ötekine de Suez'e verilmesini sağlıyor. Su fiyatlarını arttırmayacağız diyen iki kuruluş bir para krizini bahane edip birkaç ay sonra fiyatları artırıyor. Bir yıl sonra su fiyatları Filipinler Subic Bay'de de %400 artmış.

1999 Aralık ayında özel Aguas del Tonari şirketi fiyatlarını iki katına çıkarıp, Bolivya halkının kuyularla yeraltından su almasını bile kendi iznine ve bir bedele bağlamış.

TOPUN AĞZINDAKİ TÜRKİYE

Türkiye'de kişi başına düşen su tüketimi 1430 m³/yıl. Uzmanlara göre 1700 m³/yıllık kişi başına tüketim düzeyinden azı yetersiz. Dünya ortalaması, 7.600, Afrika ortalaması bile 7.000 m³/yıl.

1960'ta nüfusu 28 milyon iken kişi başına 4000 m³/yıl kadar su tüketilen ülkemizde, 2030'da nüfusumuz 100 milyona çıkarsa kişi başına ortalama su tüketimi 1100 m³/yıla düşecek.

Türkiye'de suyun %72'si tarımda, %18'i evsel ve %10'u da endüstride kullanılıyor. Tarımsal sulamanın %88'i salma sulama. Kentlerdeki kayıp kaçak oranı %40'lara ulaşıyor. Belediyelerin

yalnızca %8'inde arıtma tesisi var. OSB'lerde atık suyun %25'i arıtılmadan çevreye salınıyor. 1 lt atık su, 8 lt tatlı suyu kirletir.

Türkiye'de 50 yılda sulak alanların yarısı yok oldu. 50 yıl önce yaklaşık 2,5 milyon hektar sulak alana sahip olan Türkiye'nin 1 milyon 300 bin hektarlık sulak alanını kaybettiği söyleniyor. Ülkemizin hemen bütün yeraltı suyu akiferlerinde önemli bir tükenme süreci yaşanıyor, su düzeyleri hızla düşüyor. Bütün kıyı akiferlerine deniz suyu girdi ve tuzlanma yaşanıyor. Yeraltı suyu kaynaklarımızın kirlenmesiyle hızla ilerliyor.

Ülkemizde çokuluslu firmaların hazırladığı fizibilite ve projelerle, çokuluslu banka konsorsiyumlarının borçlandırmasıyla, çokuluslu inşaat şirketi konsorsiyumları eli ile yapılan büyük barajlar tarımsal toprakların çoraklaşmasına, ovaların beslenememesine, deltaların küçülmesine, suyla bulaşan hastalıkların yayılmasına ve beklenen yararın gerçekleşmemesine neden oldu.

Pazar için tarımsal üretim, tarımda topraksızlaştırma ve kapitalist üretim ilişkileri, tarımsal nüfusun kentlere önlenebilir göçü ve ekolojik ortamın duyarlılığını göz ardı eden kazanç hırsı ülkemizin zaten kıt olan ve üstelik havzalar arasında dengesiz dağılan su kaynaklarının telef edilmesiyle sonuçlandı. Sorun büyüdükçe piyasalaştırmanın, özelleştirmenin ideolojik hegemonyası da pekiyor. Önce kentlerdeki su hizmetleri piyasalaştırıldı. Ardından içme suları acımasız bir ticaretin nesnesi oldu. Şimdi ise, su havzalarının, akarsularının ve göllerin de özelleştirilmesinin yolu açılmaya çalışılıyor. Bunu sağlamak üzere yeraltı ve yerüstü sularını kamu malı sayan Anayasa'nın bu maddeleri de topun ağzında. Anayasa değişikliklerinin hemen ardından gündeme getirilecek yeni bir "Su Yasası" tasarı çoktan hazırlandı bile.

İşbirlikçi ve pazarlayıcı hükümetler bunun için aceleleler çünkü geçen yıl Meksika'da toplanan Dünya Su Forumu bir sonraki toplantısını 2009'da İstanbul'da yapacak. Forumu oluşturan finans ve inşaat devleri, su tekelileri ve küresel imparatorluğu her türden silahşörü buraya geldiklerinde kendilerine Türkiye'nin su kaynakları altın tepside sunulmak istiyor.

Ama, o gün geldiğinde dünya halklarının su savaşçıları da burada olacak. Yolları ve toplantı salonlarını dolduracak. Küresel emperyalizme papucun pahalı olduğunu gösterecek. Haykıracaklar,

SU BİR İNSAN HAKKIDIR

Özelleştirilemez, Satılamaz, Gereksinen herkese yeterince sağlanması bir kamu görevidir. Su tutumlu dağıtılmalı ve kullanılmalıdır. Bu kaynağın yönetimi demokratik ve katılımcı olmalıdır. Su yeryüzüne ve insanlarla birlikte her canlı türünündür.

Mademki su sınırlı bir kaynaktır, ekosistemin bir parçasıdır, toprak ve biyokütleyle ilişkilidir; o zaman, bütün su kaynakları doğal havzalarında kalmalıdır. Kirlenilen su artırılmalı, dönüştürülmeli ve doğaya yeniden ancak böyle salınmalıdır.

Yeterli temiz su sağlanması bir insan hakkıdır.

Yurttaşlar su kullanımı kararlarına katılma hakkına sahiptir.

Kapitalizm ve Küreselleşme suyun sürdürülebilirliğinin önündeki en büyük engeldir.

Bu dönemde bize de önemli görevler düşüyor. Ülkemizdeki yeni liberalizm, küreselleşme ve emperyalizmin ideolojik işbirlikçilerine karşı su sorunu üzerinden de bir savaş açmak gerekiyor. Ülkemiz su kaynaklarının özelleştirilmesi ve piyasalaştırılması yönündeki saldırılara karşı çıkışı yönlendirmek, yönetmek ve örgütlemek te bizlerin önemli bir görevi. Su kaynaklarına yönelik su açgözlü saldırının açığa çıkarılması, teşhiri ve mahkum edilmesi de küresel kapitalizm ve emperyalizme karşı savaşta önemli bir dayanağımız olacak.

Ve Dünya Su Forumu 2009 İstanbul toplantısına kadar bu yolda önemli bir yol almamız gerekiyor.

İSTANBUL JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NDAN

mektup 3

DAYK 2008 BAŞLIYOR

19-21 Mart Sakarya Üniversitesi

Program:

http://www.dayk.sakarya.edu.tr/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1

Mektubumuzda yer almasını uygun gördüğümüz haber, duyuru ve isteklerinizi bize iletmenizi bekliyoruz.

NURTEN ZABUN'un resim Sergisi Sürüyor

Üyemiz Nurten Zabun'un Kadir Has Üniversitesi Cibali Kampüsü'ndeki resim sergisi 19 Mart 2008 gününe kadar sürecek.

15 mart 2008

IRAK İŞGALİ'nin Başlamasının

4. Yıldönümü

Unutmamak, unutturmamak, yeni işgallere karşı çıkmak, telef edilen Irak Halkı ile dayanışmamızı yükseltmek, Irak Halkı'nın kurtuluş savaşına desteğimizi duyurmak ve aralarında cesetleri morglarda bulunan Dr Wissam al Hashimi gibi meslektaşlarımız da bulunan aydın kıymı kurbanlarını anmak için meydanlarda ve salonlarda olacağız

TMMOB'NİN DÜZENLEDİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ SEMPOZYUMU BU HAFTA YAPILIYOR

Toplantının programına

<http://www.meteoroloji.org.tr/sempozyum/sempozyumTAKV1.html>

adresinden ulaşılabilir.

Toplantının son günü olan 14 Mart 2008 Cuma günü VIII OTURUM olan

“Etik Sorunlar ve İklim Değişimi”

- İklim Etiği ve Türkiye Prof.Dr. Nesrin ALGAN Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
- Yer Yuvarının Geçmişinde İklim Değişimi ve Bugünü Anlamada Mühendislik Etiği Tahir ÖNGÜR Jeoloji Mühendisleri Odası İstanbul Subesi Başkanı
- Küresel İklim Değişimi ve Etik Prof. Dr. Mikdat KADIOĞLU İTÜ Meteoroloji Mühendisliği Bölümü sunumları var.

GELECEK HAFTA

YENİDEN GÖRÜŞMEK

ÜZERE